

Guia de compostatge escolar

Índex

Per què compostar	3
El compostatge com a alternativa	4
Però, què és el compost?	5
El compostador	6
Materials per a compostar	7
Alguns consells pràctics	8
Possibles incidències	9
El compost com a adob	10
Consorci Ribera i Valldigna	11

Per què compostar

Cada habitant de la Comunitat Valenciana genera 1,4 kilograms de fem a l'any. Això significa quasi 568,60 kg per habitant a l'any.

T'imagines quant de fem genera el teu municipi en un any?

Si analitzem el nostre fem, més d'un 40% és **matèria orgànica**. I a les escoles passa el mateix: si separem els residus abans de valoritzar-los, ens adonem que podem reduir-los considerablement. A més d'aquesta manera evitem que es contaminen i la seua qualitat com a recurs és major.

El compostatge com a alternativa

El compostatge comunitari als centres educatius és una alternativa que pretén conscienciar sobre com **s'han de tractar les restes orgàniques correctament per a retornar-les de nou al medi**, sense que aquest es veja afectat ja que el compostatge transforma les restes orgàniques en adob natural.

Amb **100 kg de matèria orgànica** es poden obtenir fins a **30 kg de compost**, el que redueix considerablement la quantitat de deixalles que arriben als abocadors i, a més a més, es **disminueix** també les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle.

Amb aquesta guia volem ajudar tant a docents com a alumnat a implantar de manera exitosa un sistema de compostatge en els centres educatius de manera que els residus que generen passen a convertir-se en recursos.

Aquest és un clar i senzill **exemple d'economia circular, retornant a la terra el que la terra ens dona** d'una forma directa, fomentant també vincles amb la terra i amb la naturalesa.

Però, què és el compost?

El compost és un adob orgànic, obtingut a partir de la descomposició controlada de la matèria orgànica.

És un producte estable d'aspecte terrós, lliure d'olors i patògens, amb nombroses propietats beneficioses per als sòls i les plantes que s'aconsegueix després de la biodegradació en presència d'oxigen dels residus orgànics, com restes de jardí i residus de cuina. És utilitzat a l'agricultura i a la jardineria per a garantir a les plantes una reserva de substàncies nutritives i afavorir l'absorció i la retenció d'aigua. També limita els canvis bruscos de temperatura i humitat, i facilita la circulació de l'aire.

Animals xicotets, com cucs, cotxinilles i insectes, també ajuden en la tasca de descomposició.

Milers d'organismes microscòpics, principalment bacteris i fongs, s'encarreguen de descompondre la matèria orgànica.

El compostador

El compostador és un recipient dissenyat per a realitzar el procés del compostatge de manera idònia, ja que amb ell s'evita l'excés d'humitat i sequedat, protegint la matèria orgànica de les inclemències climàtiques.

És preferible col·locar-lo a un lloc que alterne llum solar i ombra, com per exemple, baix d'un arbre. També és recomanable posar-lo directament damunt la terra o la gespa per a permetre el lliure pas dels microorganismes encarregats de la descomposició. Per a evitar l'entrada d'animals xicotets, com rosegadors o gats, es recomana col·locar una reixeta metàl·lica entre el sòl i la base del compostador.

Si no es disposa d'un espai amb terra i s'ha de col·locar damunt de formigó, per a garantir la circulació de l'aire s'ha de col·locar a la part inferior una base realitzada amb branques de grandàries diferents i fulles.

Materials per a compostar

RESTES DE CUINA

ALTA FREQUÈNCIA

- Restes de fruita i verdures
- Pa sec i restes de menjar cuinat
- Pòsits de café i fulles d'infusions
- Corfes d'ou esclafades
- Fruits secs

OCASIONALMENT. EN QUANTITATS XICOTETES I SEMPRE TRITURAT

- Ossos, espines i corfes de marisc
- Taps de suro
- Pells de cítrics
- Tovallons de taula i bosses de paper

RARES VEGADES. EVITAR AFEGIR

- Restes de carn i de peix₁
- Productes derivats de la llet
- Productes que continguen llevats i greixos
- Productes que continguen sals o adobs

RESTES DE JARDINERIA O D'HORTA

ALTA FREQUÈNCIA

- Fulles verdes o seques
- Flors i rams pansides
- Gespa i altres herbàcies₂
- Restes de poda i branques triturades
- Restes de l'hort

OCASIONALMENT. EN QUANTITATS XICOTETES I SEMPRE TRITURAT

- Serradura de fusta natural
- Fems d'animals herbívors

NO DEPOSITAR

- Deposicions d'animals domèstics
- Bolquers

- Revistes
- Restes d'agranar i aspiradora

- Materials no orgànics (plàstics, vidres, metalls)

- ¹ És recomanable no incorporar materials cuinats i greixos, especialment carns i peix, que puguin incorporar proporcions perjudicials de sals i compostos orgànics al compost final i provocar males olors i atreure mosques i rosegadors.
- ² La gespa fresca, degut a la seua gran quantitat d'aigua, es compacte, es podreix i produeix pel que pot provocar males olor. Per això és recomanable controlar les aportacions, mesclar-la amb branquetes que permeten que circule l'aire o deixar-lo assecar abans.

Alguns consells pràctics

1

Per a obtindre un bon compost, el millor és utilitzar una **quantitat variada de materials**. Com més triturats estiguen, més ràpid obtindrem el compost.

3

Remenar el contingut sempre que siga possible i almenys cada volta que es faça una aportació.

5

Controlar les aportacions de gespa humida, ja que a causa de la seua gran quantitat d'aigua es pot endurir, podrir-se i provocar males olors.
Solució: controlar les aportacions, mesclar-la amb branquetes que permeten que circule l'aire o deixar-la assecar-se abans.

2

La primera vegada que omplim el compostador, la base ha de contindre **material llenyós gros** per a garantir la circulació de l'aire. **Mantindre el compostador ple sempre que siga possible**, o com a mínim, a la meitat.

4

La humitat ha d'estar sempre entre un 45% i un 55%. Açò s'aconsegueix **mantenint la proporció de restes humides amb restes seques i remenant de tant en tant**. Al tacte, el compost sempre ha d'estar humit, però mai xop.

6

Depenent de l'època de l'any i de diferents factors el compost estarà llest per a **extraure's cada 6-8 mesos**. S'ha d'extraure des de la part inferior obrint el calaix posterior.

Possibles incidències

PROBLEMA	POSSIBLE CAUSA	SOLUCIÓ
No es descompon, la temperatura no puja	Falta de nitrogen o humitat, massa aire	Afegir més restes fins a arribar a les 2/3 parts del compostador. Assegurar-se de tindre la tapa tancada
Olor a podrit	El compost està massa humit	Mesclar amb matèria seca i remenar
Olor a amoníac	Excés de gespa sense mesclar amb fulles seques	Mesclar bé i remenar
La matèria està seca i freda	Falta humitat	Regar amb un poc d'aigua
Mosques de la fruita	No generen problemes al compost	Enterrar bé les restes de fruita perquè apareguen menys
Presència de moltes formigues	Sequedat a l'ambient, i a la matèria, abandonament del compostador	Remenar i girar, eliminar les restes temporalment, remoure i voltar
Presència de rosegadors	Abandonament del compostador, restes inadequades de menjar	Cobrir amb restes seques
Presència d'insectes	Condicions ambientals	No és un problema

El compost com a adob

Sabem que el compost està madur i llest per a utilitzar quan el seu color és marró fosc o negre. La seua olor serà de terra humida i la seua textura ha d'estar integrada i ser esponjosa, sense restes distingibles de menjar o plantes. No ha de tacar les mans.

Aplicar-lo en quantitats adequades al sòl augmenta la fertilització i evita la desertificació.

Conté nutrients en forma de compostos químics que faciliten que siguen assimilats per les plantes.

Per aplicar el compost, aquest ha de ser madur per a assegurar una absorció de nutrients lenta i contínua a mesura que ploja o es regue.

Augmenta la capacitat de retenció hídrica, facilitant el drenat, fent així més permeables els sòls argilencs i més absorbents els arenosos.

Afavoreix la germinació de llavors.

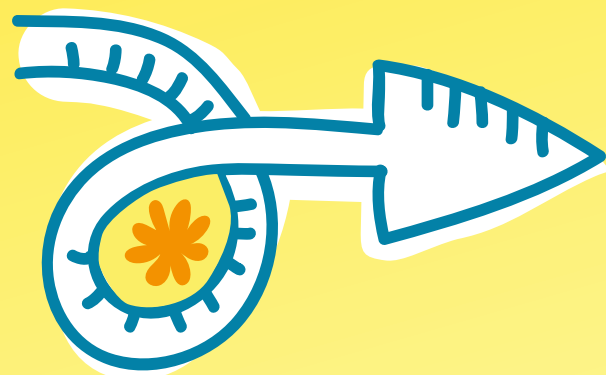
A més d'ajudar a reduir el volum de residus orgànics als abocadors.

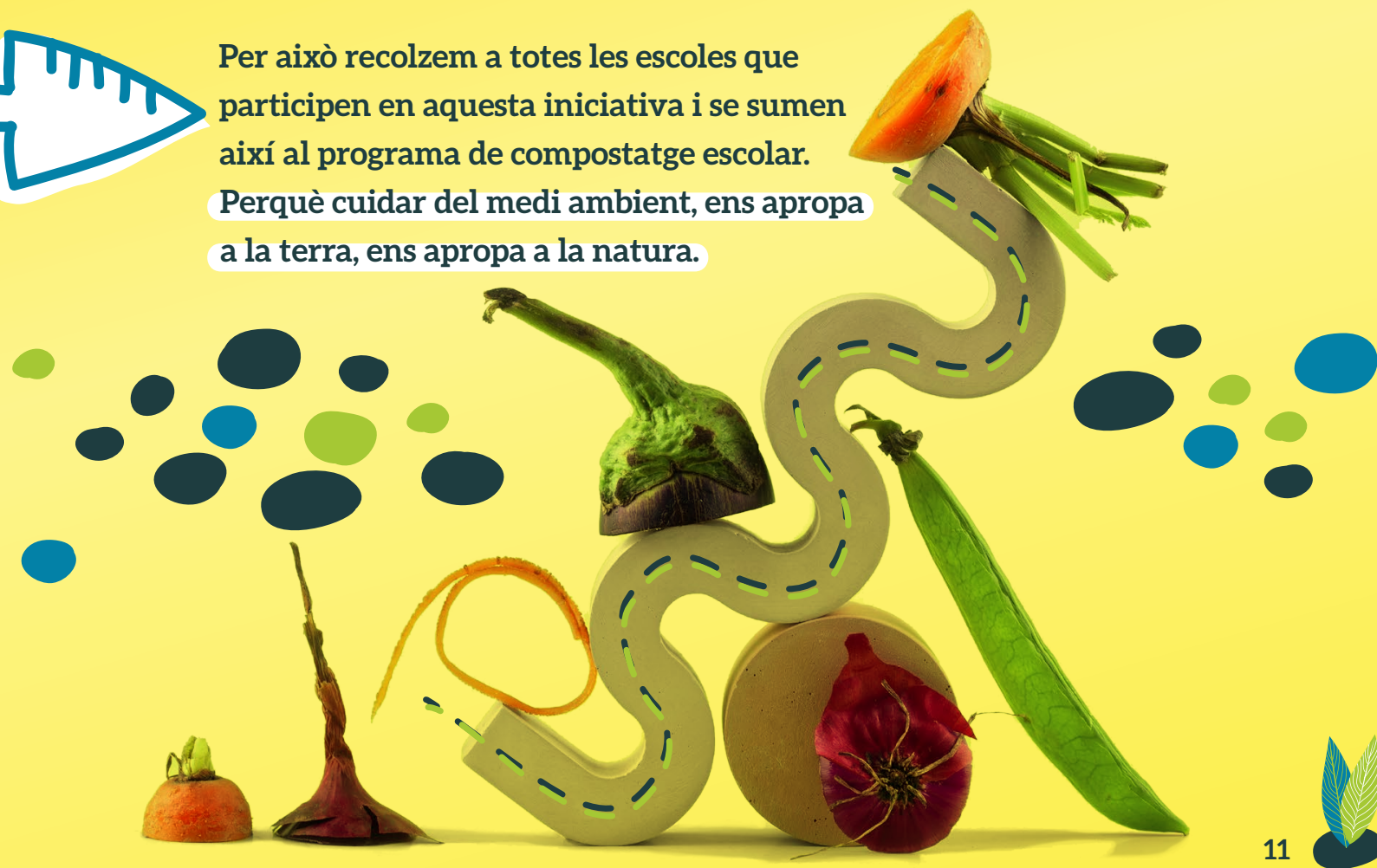
Fase I - Descomposició y degradació	Fase II - Maduració	Temps estimat
Actuen bacteris i fongs, generant calor que pot arribar als 70C°. Per això és necessari que el compostador continga suficient matèria primera.	En aquesta segona fase, els bacteris actuen a una temperatura d'entre 20 i 30 °C. Animals i insectes multipliquen la seua activitat produint així compost madur.	6-8 mesos.

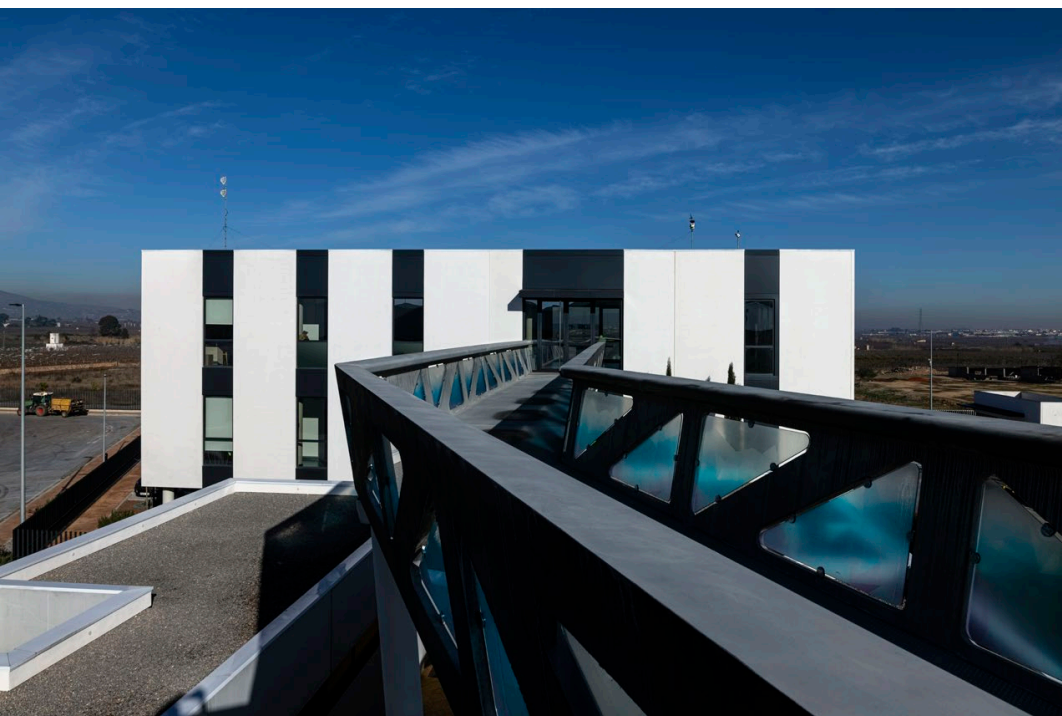

Al Consorci Ribera i Valldigna, recolzem projectes basats en l'economia circular que ajuden a reduir la petjada de carboni i col·laboren en la disminució de residus que es transporten a les plantes de valorització.

Per això recolzem a totes les escoles que participen en aquesta iniciativa i se sumen així al programa de compostatge escolar. Perquè cuidar del medi ambient, ens apropa a la terra, ens apropa a la natura.

**Vols conèixer com compostem
a gran escala a la nostra planta
de valorització de residus de
Guadassuar?**

Demana la teua visita gratuïta
escrivint-nos a: educacio@conriv.es

També pots fer una visita virtual des de
la teua aula entrant a la pàgina web:
www.visitalaplanta.es

Compostatge escolar

C O N S O R C I
ribera i valldigna